

Mit hozott a net?

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 36. szám, 2019. szeptember 6.

Bár a digitális megosztottságról szóló vita még nem dőlt el (Bajomi-Lázár Péter: [Mit köszönhetünk az internetnek?](#), *ÉS*, 2019/34., aug. 23.), azt már tudjuk, hogy az internet használatnak sem a lefedettség, sem pedig az eszközhiány nem akadálya, hiszen már Afrikában is elfogadható a vétel, s az okostelefonok pedig mindenki kezében megtalálhatóak. A különbséget az emberek hozzáállása okozza.

A világháló ugyanis azzal, hogy – mint Bajomi is említi – horizontálissá tette az információ áramlását, annak hierarchiáját elvileg szüntette meg. A fogyasztó már nem azt olvassa, amit egy nagy hatalmú szerkesztő fontosnak tart, és az újságjában megjelentet, hanem a neten saját maga tud rákeresni azokra a témákra, amelyek érdeklik. Ez a nyomtatott sajtó halálát okozta, de a fiatalok már televíziót sem néznek, mert nem azt a filmet akarják nézni, amit a csatorna éppen ad, hanem amit ők kiválasztanak és letöltenek maguknak. A világhálón minden megtalálható, ha valaki valamire kíváncsi, és veszi a fáradságot, mindennek utánamehet, mindenről alaposan tájékozódhat. A probléma az, hogy az emberek többsége nem veszi a fáradságot. Megelégszik a hírportálok és pletykaoldalak közléseivel, ha egyáltalán a szexoldalakon, játékokon és akciófilmekben és értelmetlen csetelésen kívül érdeklí valami más is. A felmérések szerint ugyanis a túlnyomó többség ezekre használja az internetet. Ha valóban választ várunk arra a kérdésre, mit köszönhetünk az internetnek, ezeket érdemes vizsgálni.

1. Az internettel párhuzamosan kifejlődtek a képi rögzítés nagy felbontású, gyors, mindenki által könnyen kezelhető eszközei és ingyenesen továbbító vonalai. Ezáltal mind a tájékozódásban, mind pedig az üzenetközvetítésben (Facebook, messenger, wap stb.) egyre nagyobb szerepet kap a vizualitás. Ez azt jelenti, hogy a valóságról közvetlenül szerzünk és közlünk információt, azt nem kell szavakkal megfogalmazni, illetve a betűkkel kódolt leírásokat dekódolni. Nem kell tudni olvasni, nem kell megtanulni idegen nyelveket, nincs szükség szövegértésre, egyszerűen megnézzük a képet, és látjuk, hol volt a barátnőnk, mit evett, és kikkel jött össze. Sőt, a videókkal még gondolatokat, érzéseket, véleményeket is lehet közölni, meghalt a Gutenberg-galaxis.

2. A képi világ általánossá válásával jövünk rá szép lassan, milyen szerepet is játszik életünkben a vizualitás. Fantáziánkat sokkal jobban megmozgatja, ezért hódítanak a profi szerepjátékok, amelyekben egy háború közepén találjuk magunkat, vagy éppen egy őserdőből kell kitalálni. De ezúton megváltoztatta az internet a szexuális szokásainkat is, mert – a fiatal emberek profán megfogalmazásában – „egy ejakulációért ma már nem fárasztják magukat hosszú udvarlással, hanem egyszerűen felmennek egy pornóoldalra”.

3. Lényegesen változott a nyilvánosság értelmezése is. Korábban a közzététel meghatározott, ellenőrizhető és korlátozható csatornákon, szervezeteken keresztül történt (lapkiadók, rádió- és tévéadók, filmforgalmazók), akik így nemcsak mederbe terelték a közgondolkodást, de szellemi termékeik megtekintéséért komoly szerzői díjakat is kaszáltak. És bár a copy right nevű fejőstehen megtartásáért ma is mindent megtesznek, az információs felhők köztulajdona egyre nyilvánvalóbb.